

II JORNADA de SALUT MENTAL

 Anar a pàgina inicial

PLA DIRECTOR DE SALUT MENTAL I ADDICCIONS:
repte organitzatiu i tècnic

**FORMACIÓ: ADEQUACIÓ DE LES NECESSITATS DELS
PROFESSIONALS I DE LES INSTITUCIONS**

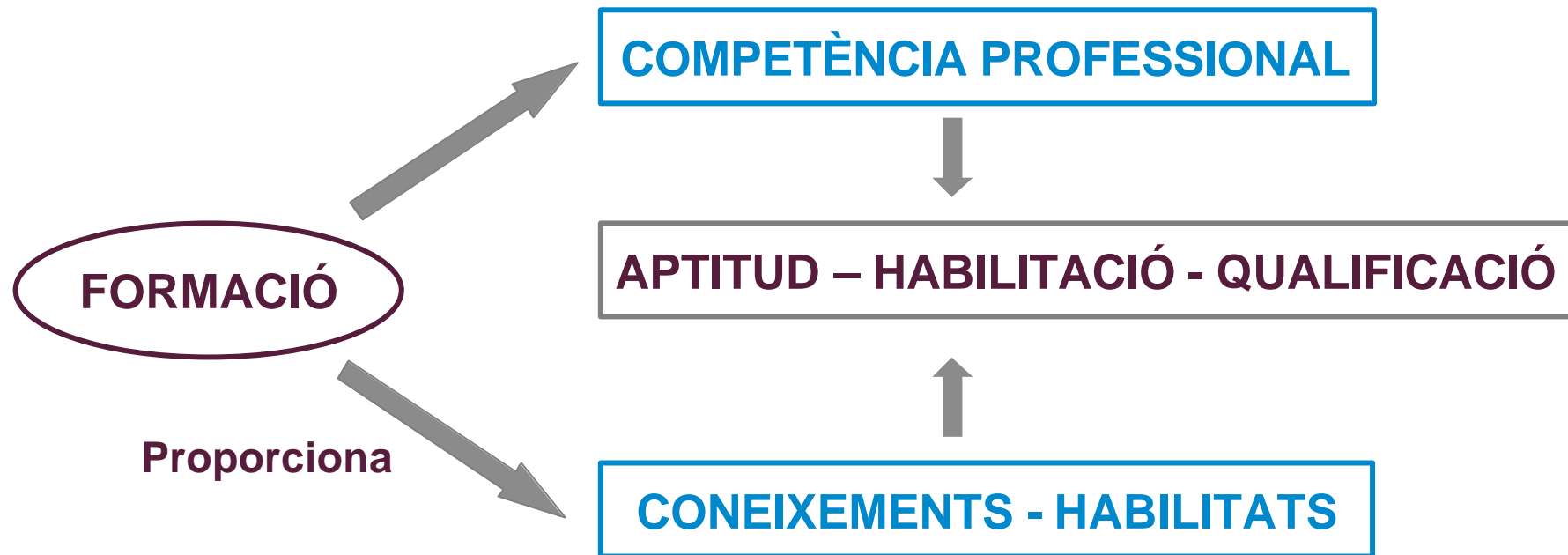
DR. JOSÉ A. LARRAZ
DIRECTOR MÈDIC

 GERMANES HOSPITALÀRIES
del Sagrat Cor de Jesús
SAGRAT COR, SERVEIS DE SALUT MENTAL
MARTORELL (Barcelona)

 Anar a pàgina inicial

QUAN PARLEM DE FORMACIÓ, DE QUÈ PARLEM?

- ⊕ **Concepte–realitat heterogeni:** utilitzat de forma indiscriminada.
- ⊕ **Formació ↔ competència / capacitació ↔ qualificació**
 - ♡ **Competència:** Perícia, aptitud, idoneïtat per fer alguna cosa o intervenir en un assumpte determinat.
 - ♡ **Capacitar:** Fer a algú **apte**, **habilitar-lo** per fer alguna cosa.

 Anar a pàgina inicial

COM I PER A QUÈ FORMEM? NIVELLS DE FORMACIÓ

✚ **Formació de grau** (licenciatures i diplomatures – universitat)

♡ Capacitació per a l'exercici de la professió. **Anàlisi:**

- **Formació teòrica:** Només s'adquireixen i avaluen coneixements cognitius o mentals.
- No es forma en actituds i valors professionals.
- Mínima formació en psiquiatria / salut mental: teòrica, pràctica i en consideració de l'especialitat.

✚ **Formació post-grau:**

♡ **Especialització** (MIR, PIR, IIR). **Anàlisi:**

- Eminentment pràctica
- Formació de l'especialitat únicament com a ciència mèdica-psicològica (malalties, síndromes, diagnòstic i tractament).

♡ **Universitària** (Mestratges, doctorats, diplomatures de post-grau). **Anàlisi:**

- Molt acadèmiques (donen un títol).
- Poc **planificades** dins d'un pla global de funcionament en salut mental (variabilitats temàtiques, en metodologia docent, en costos, en contingut i càrrega docent, etc.).

✚ Formació continuada: Conceptes i objectius variables

♥ Professional – tècnic:

- Actualització permanent de coneixements per mantenir / augmentar la seva competència professional.
- Actualització periòdica / permanent de coneixements amb l'objectiu de fomentar la qualitat de l'exercici professional i, per tant, la qualitat assistencial.

♥ Col·legis professionals:

- **COMB: Formació mèdica continuada:**
 - Millora de la competència professional amb els coneixements i habilitats adquirits.
 - Fomentar la qualitat de l'exercici professional com a garantia social (**acreditació professional**).
 - En el marc d'un **desenvolupament professional continu**.
- **Diplomats en Treball Social:**
 - Millorar la competència professional mitjançant un procés continu que incideix en el **saber** (coneixements), **saber fer** (habilitats) i **saber estar** (actituds, voluntats i motivacions).
 - Com a mitjà d'un **desenvolupament professional continu**.

✚ Formació continuada: Conceptes i objectius variables

♥ Gestió de recursos humans:

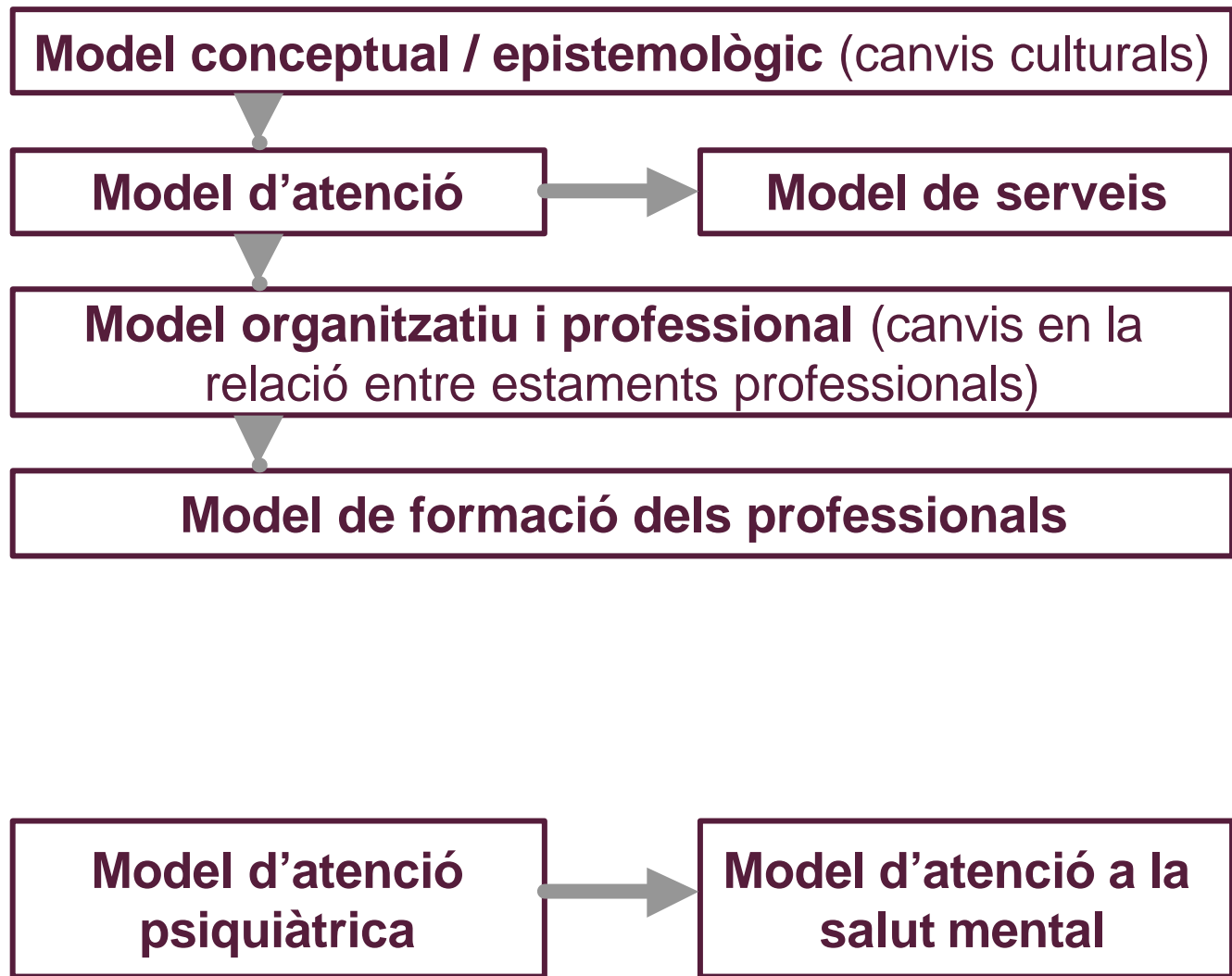
- Adquisició d'habilitats destinades a aconseguir l'**optimització** dels seus processos i la millora del rendiment.

Anàlisi de la FC

- Pocs plans de formació a mig – llarg termini.
- Oferta molt dispar.
- No hi ha coordinació.

 Anar a pàgina inicial

PLA DIRECTOR: CANVIS I NECESSITATS D'ADEQUACIÓ

**MODEL D'ATENCIÓ
PSIQUIÀTRICA**

**MODEL D'ATENCIÓ
A LA SALUT MENTAL**

- ✚ Model clàssic **salut – malaltia**.
- ✚ La **intervenció assistencial** és prioritària / exclusiva, és el seu objectiu: **símptomes → diagnòstic** (trast. mental) → **tractament**.
- ✚ **Model d'organització de serveis estratificat i fragmentat** (nivells assistencials), amb cultura de **la derivació**, que genera en grups determinats problemes de **continuitat assistencial**.
- ✚ **Model d'intervenció professional** multidisciplinar però **individual** de cada agent que intervé amb cultura de la **coordinació**.
- ✚ Enfocament **individual** de la persona malalta (curatiu individual).
- ✚ Generador de **demanda ilimitada** amb **saturació / colapse** dels serveis.
- ✚ Basat en **una excel·lent preparació tècnica** dels professionals (diagnòstic - tractament psiquiàtric – psicològic).

- ✚ Enfocament comunitari – social.
- ✚ Visió **holística de la persona** en la seva totalitat (aspectes salut – malaltia, aspectes culturals, orígens, creences, entorn social, familiar, etc.).
- ✚ Model del **trastorn de la salut mental**, basat en mesures de **promoció** de la salut mental, **prevenció** del trastorn mental; incidint en la recerca de factors de risc psicosocial i implementació de mesures de prevenció.
- ✚ Model d'**organització de serveis** basat en la pro-activitat dels mateixos, amb **una cultura de corresponsabilitat** entre nivells assistencials i, per tant, de **compartir** per garantir la **continuitat** assistencial.
- ✚ **Model d'intervenció professional** basat en la **interdisciplinarietat** i **corresponsabilitat** dels professionals, i en la **integració de serveis** (atenció primària, drogodependències,...).
- ✚ **Model d'atenció en salut mental** va més enllà de la **intervenció assistencial** i, per tant, dels **serveis sanitaris** (diagnòstic i tractament), considerant altres **aspectes claus** (vivenda, transport, treball, justícia, educació – formació, etc.).

 Anar a pàgina inicial

PLA DIRECTOR: ADEQUACIÓ DE LA FORMACIÓ

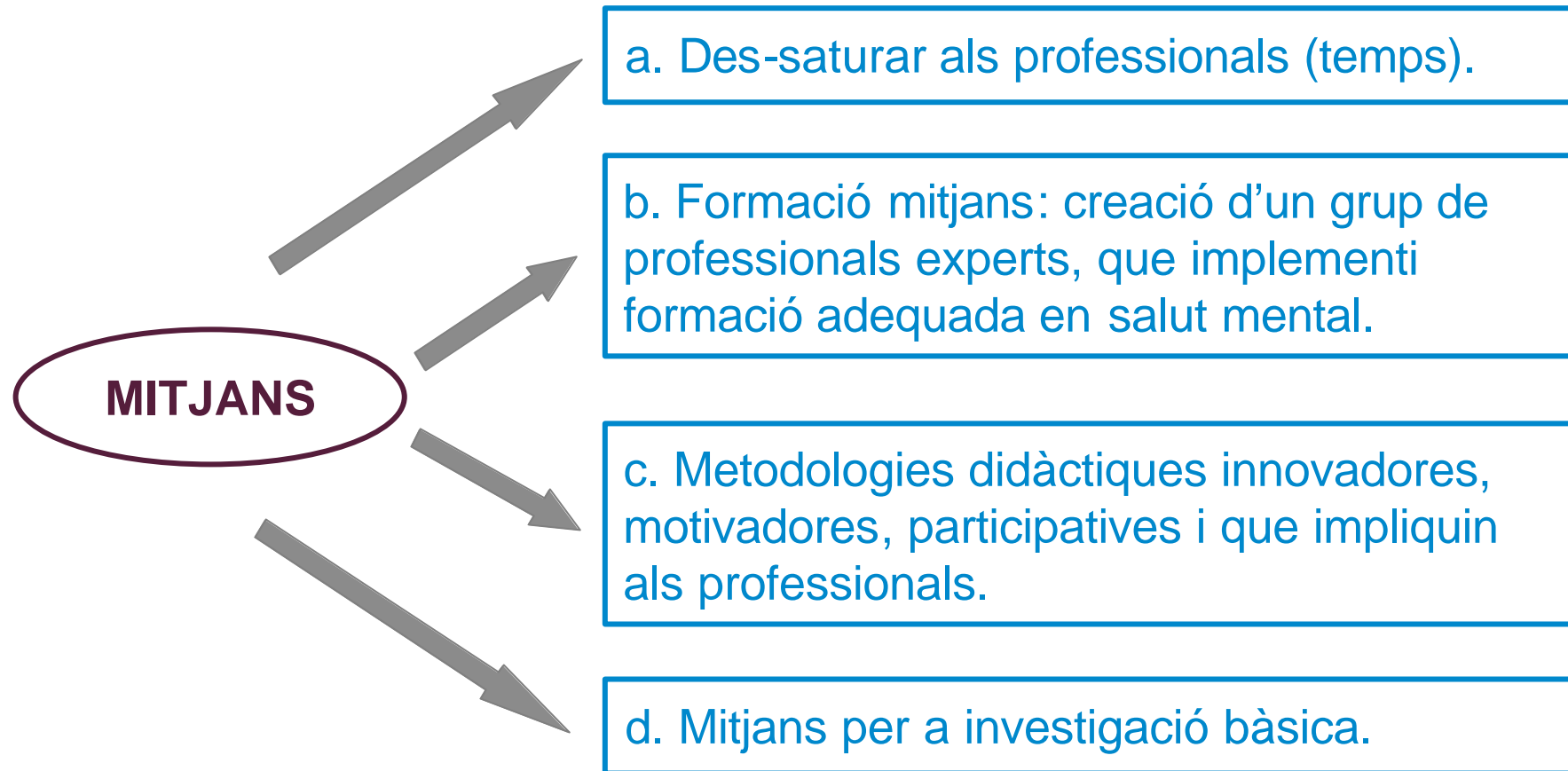
- ✚ Incloure l'actual i excel·lent formació tècnica dels professionals (model salut – malaltia) en un marc més ampli, generant noves **competències** en els professionals: definició de nous rols i responsabilitats professionals que permetin la pro-activitat en les intervencions.
- ✚ Formació per a **professionals sanitaris** (salut mental i atenció primària) i **no sanitaris** (social, educatius) en:
 - ♡ **Promoció:** factors protectors en salut mental, desestigmatització – recuperació de l'autoestima de la persona, inclosa en programes generals de salut pública.
 - ♡ **Detecció precoç:** coneixement de **factors de risc** en salut mental.
 - ♡ **Prevenció:** coneixent factors de protecció i havent detectat factors de risc en individu o grup de població, posar en funcionament estratègies d'intervenció per **prevenir** en els diferents nivells els trastorns de la salut mental (prevenir l'aparició, detecció i intervenció precoç i prevenció de conseqüències en la cronicitat).
 - ♡ **Intervenció precoç**, com a preventiva en els trastorns mentals.

- ✚ **Formació per a tots els professionals** sanitaris i no sanitaris en **experiències en marcs comunitaris** i experiències de **treball interdisciplinar** entre nivells i en **equips multidisciplinars**: rols, competències i responsabilitats compartides; sobretot donada la incorporació progressiva d'altres professionals diferents de l'atenció psiquiàtrica clínica (educadors socials, tècnics d'inserció laboral, sociòlegs, periodistes, economistes, etc.). Ha d'incloure també a professionals no sanitaris (xarxa social, educativa, justícia, etc.).
- ✚ **Formació per a tots els professionals de salut mental** per augmentar les seves competències i capacitats en **habilitats de comunicació, habilitats relacionals, de negociació – resolució de conflictes i contenció**.
- ✚ Formació en **investigació bàsica** a tres nivells:
 - ♥ Epidemiologia bàsica que permeti conèixer factors de risc i necessitats.
 - ♥ Clínica bàsica, morbiditat i incidència.
 - ♥ Avaluació-monitorització d'intervencions.
- ✚ Potenciar **la formació d'especialistes en salut mental per àrees** especialment: infanto-juvenil, ancians, addiccions, rehabilitació i en comorbiditat.

 Anar a pàgina inicial

REPTES PER AL CANVI

- ✚ Adequada **gestió del canvi de model**, passar d'un **model centrat en lo assistencial** a un **model pro-actiu, comunitari i social**; requereix:

✚ **Polítiques de formació:**

- ✚ Reorienten la **formació d'especialistes** en salut mental, i que impliqui també a metges de famílies, i professionals del camp social, educatiu, justícia, etc.
- ✚ **Formació continuada** dels professionals en actiu (sanitaris, socials, educatius, etc.).

✚ **Polítiques de foment de la investigació:** creació de xarxes bàsiques d'investigació a Catalunya, que incloguin l'enganxament - connexió amb les xarxes europees → **Professionalització** de la investigació.

✚ **Polítiques continuades** d'informació, promoció, erradicació de l'estigma i augment de l'autoestima en salut mental:

- ✚ Campanyes en mitjans educatius.
- ✚ Campanyes en mitjans de comunicació.
- ✚ Campanyes a empresaris.
- ✚ Campanyes a professionals de la resta del sistema sanitari.
- ✚ Enquestes i screening en població general.

Incloure la **salut mental** en **programes generals** de salut pública.

repte organitzatiu i tècnic

DR. JOSÉ A. LARRAZ
DIRECTOR MÈDIC
8 de novembre de 2007

